

PM 2008:245 RII (Dnr 329-2326/2008)

Alkoholutandningsprov i svenska hamnar (Ds 2008:68)

Remiss från Justitiedepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Som svar på remissen från Justitiedepartementet överlämnas och återopas denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Justitiedepartementet har remitterat promemorian Alkoholutandningsprov i svenska hamnar (Ds 2008:68) till Stockholms stad. Remisstiden sträcker sig till och med den 7 januari 2009. En sammanfattning av remissen bifogas ärendet och remissen i sin helhet finns att läsa på <http://www.regeringen.se/sb/d/108>.

Bakgrund

För närvarande har poliser, bilinspektörer och tjänstemän vid Tullverket och Kustbevakningen befogenhet att ta alkoholutandningsprov. I departementspromemorian "Alkoholutandningsprov i svenska hamnar" föreslås att polismyndighet ska kunna förordna en väktare i ett auktoriserat bevakningsföretag eller en ordningsvakt att ta alkoholutandningsprov i hamnområden. Vid provtagningen ska väktaren eller ordningsvakten stå under ledning av en polisman som också är garant för att de rättsliga aspekterna uppfylls. När ett prov visar positivt resultat kan polismannen genomföra ett bevisprov och vidta andra åtgärder. Syftet är att öka kontrollen av trafiknykterheten i anslutning till ankommande trafik i svenska hamnar.

En särskild lag ska reglera den försöksverksamhet som föreslås under tre år, från den 1 juli 2009 till den 30 juni 2012 och som Rikspolisstyrelsen ska utvärdera.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och Stockholms Hamn AB. Stockholms Hamn AB har avgett ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret ser positivt på att resurserna förstärks, att provtagningen ökar och därmed att rattonykterheten kan förväntas minska. Det är också viktigt att i en försöksverksamhet utvärdera om de föreslagna åtgärderna är effektiva.

Stockholms Hamn AB välkomnar initiativet att ge väktare/ordningsvakter befogenhet att utföra utandningsprov i hamnar. Enligt nu gällande planering kommer hamnen att genomföra de här aktuella utandningsproven så snart omständigheterna så medger. Hamnen ser en sådan insats som ett bidrag till att kvalitetssäkra transporter som sker via hamnen. Hamnen lämnar vidare kommentarer till ett antal väsentliga punkter i promemorian.

Mina synpunkter

Kontrollen av trafiknykterheten är ett viktigt verktyg för att förebygga och upptäcka rattfylleribrott. Ett av stadens prioriterade mål är att staden ska vara en trygg plats. Stockholms stad har också fastställt ett särskilt program för trafiksäkerhet.

Jag ställer mig positiv till förslaget att utöka befogenheten att utföra utandningsprov i hamnar till väktare/ordningsvakter. Jag instämmer i stadsledningskontorets synpunkter att det är viktigt att utvärdera effekten av förslagna åtgärder.

Stockholms Hamn AB har lämnat ett antal synpunkter på delar av promemorian. Jag delar dessa synpunkter och vill i övrigt hänvisa till hamnens remissvar som framgår av remissammanställningen till denna promemoria.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

Som svar på remissen från Justitiedepartementet överlämnas och åberopas denna promemoria.

Stockholm den 3 december 2008

ULLA HAMILTON

Bilaga

Sammanfattning av remissen Alkoholutandningsprov i svenska hamnar

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen

Det antecknades till protokollet att miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

ÄRENDET

Justitiedepartementet har remitterat promemorian Alkoholutandningsprov i svenska hamnar (Ds 2008:68) till Stockholms stad. Remisstiden sträcker sig till och med den 7 januari 2009. En sammanfattning av remissen bifogas ärendet och remissen i sin helhet finns att läsa på <http://www.regeringen.se/sb/d/108>.

Bakgrund

För närvarande har poliser, bilinspektörer och tjänstemän vid Tullverket och Kustbevakningen befogenhet att ta alkoholutandningsprov. I departementspromemorian "Alkoholutandningsprov i svenska hamnar" föreslås att polismyndighet ska kunna förordna en väktare i ett auktoriserat bevakningsföretag eller en ordningsvakt att ta alkoholutandningsprov i hamnområden. Vid provtagningen ska väktaren eller ordningsvakten stå under ledning av en polisman som också är garanterad för att de rättsliga aspekterna uppfylls. När ett prov visar positivt resultat kan polismannen genomföra ett bevisprov och vidta andra åtgärder. Syftet är att öka kontrollen av trafiknykterheten i anslutning till ankommande trafik i svenska hamnar.

En särskild lag ska reglera den försöksverksamhet som föreslås under tre år, från den 1 juli 2009 till den 30 juni 2012 och som Rikspolisstyrelsen ska utvärdera.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och Stockholms Hamn AB. Stockholms Hamn AB har svarat med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar utredningens bedömning om att kontrollen av trafiknykterheten är ett viktigt verktyg för att förebygga och upptäcka rattfylleribrott. Ett av stadens prioriterade mål är att staden ska vara en trygg plats. Ett särskilt program för trafiksäkerhet har fastställts.

Stadsledningskontoret ser positivt på att resurserna förstärks, att provtagningen ökar och därmed att rattnykterheten kan förväntas minska. Det är också viktigt att i en försöksverksamhet utvärdera om de föreslagna åtgärderna är effektiva.

Kommunstyrelsen föreslås besluta att som yttrande till Justitiedepartementet överlämna stadsledningskontorets tjänsteutlåtande

Stockholms Hamn AB

Stockholms Hamn AB:s kontorsyttrande daterat den 7 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

En promemoria - Alkoholutandningsprov i Svenska hamnar - har på uppdrag av Justitiedepartementet utarbetats. Med anledning av att handlingen har remitterats till Stockholms Hamn AB för yttrande önskar vi anmäla följande:

Inledningsvis vill vi nämna att hamnen välkomnar initiativet till att ev. medge väktare/ordningsvakter att utföra utandningsprov i hamnar. Enligt nu gällande planering kommer hamnen att genomföra de här aktuella utandningsproven så snart omständigheterna så medger. Hamnen ser en sådan insats som ett bidrag till att kvalitetssäkra transporter som sker via hamnen.

Nedan har utvalts ett antal väsentliga punkter i framställningen och hamnens kommentarer

har tagits upp i anslutning till varje punkt.

- Utbredning av hamnars landområden.

I promemorian fastslås att för de svenska hamnar i vilka det finns ett behov av alkoholkontroller utförda av väktare och ordningsvakter, dvs. de som har internationell färjetrafik, är hamnens landgräns i samtliga fall tydligt markerade med staket eller motsvarande fysiska markeringar. Någon svårighet att i praktiken avgöra den geografiska gränsen för väktarnas och ordningsvakternas befogenhet torde således inte föreligga.

Hamnen håller inte helt med i denna slutsats då området för sjöfartskydd ibland är mkt litet och om en kontroll av ankommande fordon utförs inom ett sådant mindre område är risken stor att flödet vid lossningen starkt begränsas, vilket inte kan accepteras. Kontrollplatsen för ankommande fordon bör ligga ett gott stycke från fartygets ramp så att lossningen av fartyget ej hindras. Beträffande färjeterminalerna i Stockholm och Nynäshamn Hamn kan kontrollerna ske inom området där sjöfartskydd gäller. Beträffande Kapellskärs Hamn kommer med tillämpning av ovan kontrollplatsen att ligga i ett område som omfattas av hamnskydd. Detta område är ej omgärdat av staket eller utmärkt med skyltar. Även andra faktorer måste vägas in när plats för kontrollerna väljs. Som exempel kan nämnas att det vid kontrollplatsen måste finnas flera filer för att medge passage av stoppat fordon. Om tveksamhet råder bör den lokala polismyndigheten kunna anvisa lämplig plats.

Förare av motordrivet fordon.

Enligt förslaget skall kontrollerna avse "förare av motorfordon". Av framställningen får man uppfattningen att kontrollerna endast skall gälla ankommande fordon med färjor i internationell trafik. .

I debatten av denna fråga har det ibland sagts att kontrollerna skall omfatta endast förare av tunga fordon (lastbilar och bussar) vilket man motiverat med att en olycka med ett sådant fordon inblandat medför att risken för att allvarliga skador skall inträffa blir förhöjd. Den nu valda formuleringen möjliggör att kontroller utföres av en bred målgrupp av förare ex. även personbilar och mc.

Beträffande begränsningen att kontrollerna endast skall omfatta ankommande fordon så anser hamnen att det även finns behov av att kontrollera avgående fordon. Det förekommer att förare som anlänt terminalen och väntar på ombordkörning konsumerar alkohol och därmed utgör en fara för hamn- och rederipersonal när ombordkörningen sker.

En färjeterminal trafikerar också av ett antal fordon som inte utgör last. Det kan vara fråga om bilar som skall leverera förnödenheter till fartyget, stuveripersonal som lossar/lastar fartyg med hjälp av dragtruckar etc.

Vår uppfattning är att samtliga förare av motorfordon i en terminal skall omfattas av den föreslagna möjligheten. Med ett sådant synsätt behöver kontrollpersonalen inte ägna kraft åt att utröna om fordonet ex. ankommer med en färja. Det kan i vissa fall ta en avsevärd tid att klarlägga varifrån ett visst fordon kommer då många terminaler är förhållandevis stora. Avståndet mellan fartyget och kontrollplatsen kan i vissa terminaler vara flera hundra meter.

Inom hamnar finns andra terminaler än färjeterminaler vilka har trafik med motorfordon. I Stockholm kan nämnas oljehamnen Loudden där bl.a. tankbilar lastar produkter som lagrats i cisterner efter det att de ankommit till hamnen med fartyg. Tankbilarna distribuerar produkterna inom regionen. Det kan kännas motiverat att kontrollera förare av dessa fordon med stöd av här aktuell lagstiftning. Hamnen föreslår att texten i lagförslaget förtydligas i detta hänseende.

- Under polismans ledning

I lagförslagets 2 § står det: "Vid provtagningen ska väktaren eller ordningsvakten stå under ledning av en polisman." Av övervägandena kan man tyda att bestämmelsen innebär att polisman skall finnas fysiskt på plats vid provtagningstillfällena.

För att få ett effektivt utnyttjande av väktarna behöver ett tjänstgöringsschema upprättas som för Stockholm Hamns del omfattar många terminaler, ofta belägna inom olika polisdistrikt, vilka besöks samma dag. Vissa terminaler behöver besökas nattetid och/eller under helger då sjötrafiken ibland ankommer på sådana tider. Det finns risk för att polismyndigheterna inte kommer att tillmötesgå hamnen och närvara vid kontroller i omfattning som öns-

kas. Kan inte verksamheten bedrivas effektivt minskas hamnens intresse att genomföra kontroller.

Enligt hamnens uppfattning bör det vara tillräckligt att hamnen anmäler sina planerade aktiviteter i här aktuellt hänseende till den lokala polismyndigheten och dessutom har möjlighet att komma i kontakt med densamma. Vid anmälningstillfällena görs avstämning mellan polisens och hamnens insatser så att inte två kontroller planeras på samma plats och tidpunkt.

Det måste också beaktas att det är en mycket enkel och okomplicerad uppgift att genomföra ett sållningsprov.

När vaktbolaget i Ystad Hamn utförde utandningsprov var polis inte på plats. Denna ordning fungerade mycket väl.

• Utbildning

Om det beslutas att väktare/ordningsvakter skall ges befogenhet att genomföra utandningsprov bör de genomgå en kortare kompletterande utbildning. I övervägandena fastslås att Rikspolisstyrelsen bör bestämma utbildningens omfattning och ämnesinnehåll.

Lagen om sjöfartsskydd (2004:487) trädde i kraft 2004 och Rikspolisstyrelsen har i uppdrag att utforma bestämmelser om utbildning av s.k. sjöfartsskyddskontrollanter. Bestämmelserna har ännu inte utkommit och vad hamnen erfarit beräknas de ev. vara klara under våren 2009. Då det är viktigt att här aktuell förändring kommer till stånd inom rimlig tid föreslås att Rikspolisstyrelsen ev. tilldelas extra resurser för utförande av uppdraget.

• Omfattning

Hamnen delar uppfattningen att det är tillfyllest att de nya bestämmelserna endast gäller sållningsprov då det är värdefullt att dessa ökar i antal.

De rättsliga övervägandena som är förknippat med bevisprov sköts med fördel som nu av polisen. I vårt ställningstagande beaktas också att om bevisprov skall ingå ökar det ekonomiska åtagandet för hamnen.